

Adequació de la formació universitària al mercat de treball.

Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

**Enric Corominas Rovira
Carme Saurina Canals
Esperança Villar Hoz**

Universitat de Girona

OBJECTIUS

1.a.- Adequació entre el perfil professional de la titulació i l'ocupació que desenvolupen.

1.b.- Evolució de l'encaix entre titulació i ocupació durant la darrera dècada en les cinc grans àrees de coneixement (Humanitats, Ciències Socials, Ciències Experimentals, Ciències de la Salut i Àrea Tècnica).

2.- Anàlisi de les discrepàncies entre el nivell de formació adquirit i la seva utilitat per a l'ocupació.

3.- Formació continuada de postgrau utilitzada pels titulats universitaris per tal de millorar la seva competència professional i la seva competitivitat en el mercat de treball.

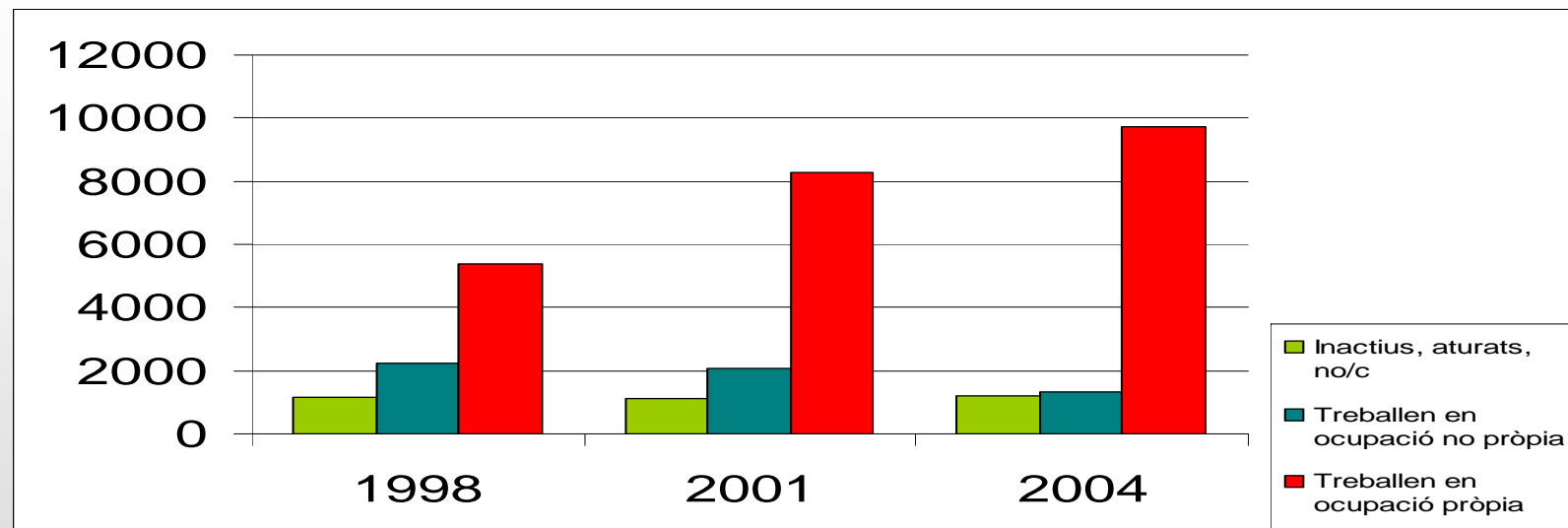
4.- Anàlisi de l'impacte de la formació en cadascuna de les catorze competències considerades, conjuntament amb altres variables que expliquen la qualitat ocupacional dels graduats: titulació cursada, gènere, àmbit de treball públic o privat, formació de postgrau i, en el nostre cas, promoció.

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

OBJECTIU 1.a.- Adequació entre el perfil professional de la titulació i l'ocupació que desenvolupen.

Distribución de la mostra

Atenent a Àrees d'estudi, globalment, l'adequació de la titulació al contingut de la feina realitzada és més marcada a Ciències de la Salut, seguida de l'Àrea Tècnica i de Ciències Experimentals. A Ciències Socials i especialment a Humanitats apareixen percentatges comparativament alts de graduats en ocupacions per les quals no es requereix títol universitari i on no desenvolupen funcions pròpies de la seva titulació.

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ REBUDA

Atenent a les mitjanes globals, l'ordre decreixent de les 14 competències és el següent:

Formació teòrica

Treball en equip

Pensament crític

Habilitats de documentació*

Expressió escrita*

Solució de problemes

Presa de decisions*

Expressió oral*

Creativitat

Formació pràctica

Gestió

Informàtica*

Lideratge

Idiomes*

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

▪ AGRUPACIÓ DE COMPETÈNCIES (ANALISI FACTORIAL)

▪ Competències de **management**:

(presa de decisions, resolució de problemes, lideratge, gestió i treball en equip)

▪ Competències de **comunicació**:

(expressió oral i expressió escrita)

▪ Competències **acadèmiques generals**:

(pensament crític i habilitats de documentació)

▪ Competències **instrumentals**:

(idiomes i informàtica)

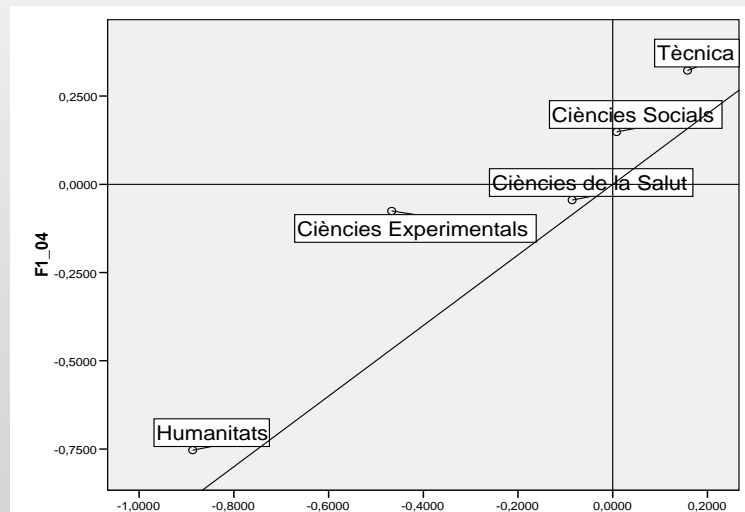
▪ Competències **teòricopràctiques**:

(formació teòrica i formació pràctica)

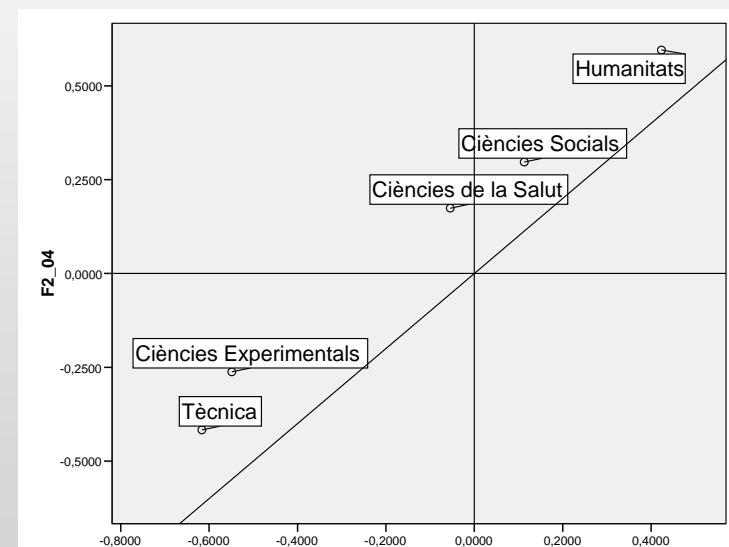
OBJECTIU 1.b.- Evolució de l'encaix entre titulació i ocupación durant la darrera dècada en les cinc grans àrees de coneixement (Humanitats, Ciències Socials, Ciències Experimentals, Ciències de la Salut i Àrea Tècnica).

Evolució del nivell formatiu percebut en competències entre 2001 i 2004 en funció de l'àrea disciplinària.

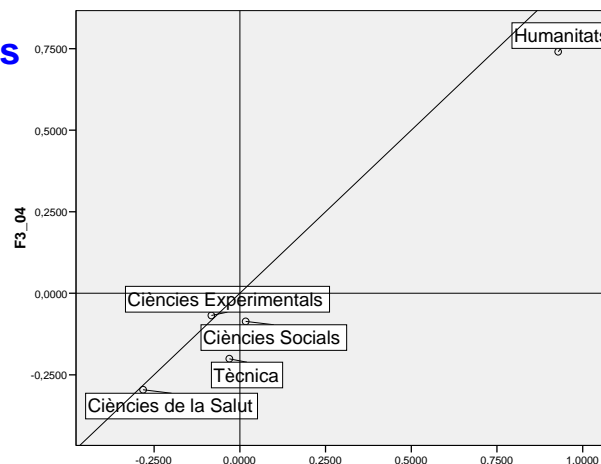
competències de management

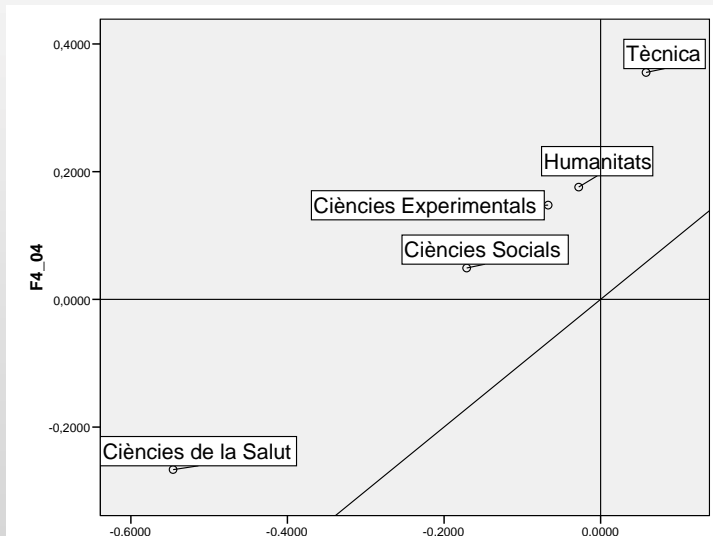
competències de comunicació

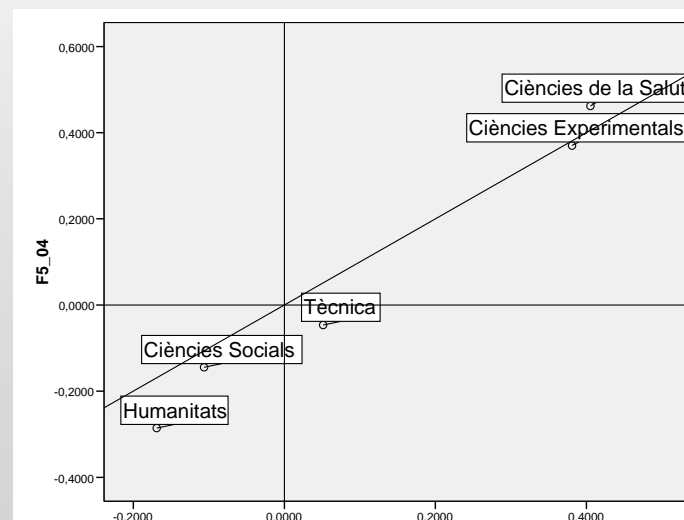
competències acadèmiques generals

competències instrumentals

competències teòricopràctiques

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya
Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

- El conjunt de dades presentades sembla indicar que la universitat catalana ha fet una aposta pel desenvolupament de competències genèriques més relacionades amb les demandes del mercat professional, sense deixar d'atendre la formació teòrico-pràctica més tradicional.
- Ha millorat sensiblement la valoració de les competències relacionades amb la **presa de decisions, resolució de problemes, capacitat de lideratge, treball en equip, expressió oral i escrita, idiomes i informàtica** per part dels graduats consultats en totes les àrees disciplinàries.

OBJECTIU 2.- Anàlisi de les discrepàncies entre el nivell de formació adquirida i la seva utilitat per a l'ocupació.

En tots els casos, excepte per a la formació teòrica, la valoració de la utilitat és més alta que el nivell formatiu adquirit a la universitat.

La valoració de la utilitat és diferent segons l'estatus ocupacional assolit.

La discrepància pot ser positiva en quan pot significar que han assolit un bon lloc de treball que els suposa un repte de millora.

Ordre de major a menor discrepància (global)

→ Idiomes (-1,4), Informàtica (-1,4), Presa de decisions (-1,3)

→ Lideratge (-1,1), Solució de problemes (-1,1), Creativitat (-1,1),
Gestió (-1,1), Expressió oral (-1)

→ Treball en equip (-0,7), Pensament crític (-0,6), Habilitats de
documentació (-0,6)

→ Formació pràctica (-0,5), Expressió escrita (-0,5)

→ Formació teòrica (+ 0,5)

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

EVOLUTIVAMENT, ES REDUEIXEN LES DISCREPÀNCIES ?

Al desagregar les dades atenent a les àrees de coneixement de la titulació cursada, a grans trets, cal dir que les diferències entre les promocions 2001 i 2004 són molt semblants en la majoria de les competències i àrees analitzades. S'observa una certa **reducció de les discrepàncies** entre aquestes dues promocions pel que fa a

Expressió oral	en totes les àrees de coneixement,
Expressió escrita	en les àrees de Ciències Experimentals i de la Salut i Àrea Tècnica,
Presa de decisions	en les àrees de Ciències Socials, Experimentals i de la Salut,
Habilitats de documentació	en Ciències Experimentals,
Idiomes	en Ciències Experimentals i de la Salut,
informàtica	en totes les àrees.

Si, a més, es comparen les tres promocions, la reducció dels desajustaments s'observa principalment pel que fa a

Formació pràctica	en les àrees de Ciències de la Salut i Àrea Tècnica,
Solució de problemes	en Ciències Socials i de la Salut,
Creativitat	en Humanitats, Ciències socials, Experimentals i de la Salut
Gestió	en totes les àrees.

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya

Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

Percentatge de graduats segons el nivell de discrepància entre la valoració de la formació universitària i la utilitat de les competències per a la feina.

Competències	n	No discrepància	Dèficit	Superàvit
Formació teòrica	23259	38,3	20,7	41,0
Formació pràctica	23155	45,2	36,8	18,0
Expressió escrita	17912	52,6	36,3	11,1
Expressió oral	17905	47,5	44,5	8,0
Treball en Equip	23238	45,7	42,3	12,0
Lideratge	20588	44,3	48,5	7,2
Solució de problemes	23200	41,0	51,3	7,6
Presa de decisions	17926	40,0	54,7	5,3
Pensament Crític	20689	45,9	40,9	13,3
Creativitat	20698	42,2	47,4	10,4
Gestió	20612	43,8	49,8	6,6
Documentació	17954	46,5	38,7	14,8
Idiomes	17931	41,4	50,0	8,6
Informàtica	17911	37,0	56,0	7,0
% global aproximat		45 %	45 %	10 %

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya
Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

OBJECTIU 3.- Formació continuada de postgrau utilitzada pels titulats universitaris per tal de millorar la seva competència professional i la seva competitivitat en el mercat de treball.

Percentatges de les diferents categories de formació de postgrau segons tipologia de titulació de cycle curt o cycle llarg.

Continuació dels estudis						
	No	Cursos especialit.	Llicenciat.	Postgrau o màster	Doctorat	Altres
diplomat	26,7%	23,0%	23,5%	19,3%	,6%	6,9%
llicenciat	25,0%	18,5%	11,4%	26,7%	10,4%	8,0%
arq-eng.sup	33,3%	18,7%	10,0%	22,0%	9,1%	7,0%
arq-eng.tèc	32,6%	19,2%	24,0%	16,8%	1,1%	6,4%
	27,5 %	19,9%	16,5%	22,7%	6,1%	7,4%

Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya
Enric Corominas , Carme Saurina i Esperança Villar. Universitat de Girona

OBJECTIU 4.- Analitzar el impacte de la formació en cadascuna de les catorze competències considerades, conjuntament amb altres variables que expliquen la qualitat ocupacional dels graduats: titulació cursada, gènere, àmbit de treball públic o privat, formació de postgrau i, en el nostre cas, promoció

Per tal d'explicar de manera global la qualitat ocupacional dels graduats (mesurada a través de l'índex de qualitat ocupacional) s'ha optat per la definició d'un **model de regressió multinivell** en el que la variable a explicar és el nivell de qualitat ocupacional assolit pels titulats tres anys després de la graduació.

INDEX DE QUALITAT OCUPACIONAL (ICO)

Compost per quatre variables d'ús habitual en els estudis sobre la qualitat de l'ocupació: el tipus de contractació, el salari, l'adequació de la feina als estudis cursats, i la satisfacció individual amb el treball.

ICO = f [(tipus de Contracte + Retribució salarial + Adequació de la feina a la titulació cursada) * Satisfacció laboral]

Cada persona obté una puntuació única en l'Índex que oscil·la entre 0 i 100.

MODEL

$$ICO_{ik} = \beta_{0k} + \beta_{1k} \text{Sexe}_{ik} + \beta_{2k} \text{Àmbit}_{ik} + \beta_3 \text{Fteòrica}_{ik} + \beta_4 \text{Fpràctica}_{ik} + \beta_5 \text{Fescrita}_{ik} + \beta_6 \text{Foral}_{ik} + \beta_7 \text{Treball equip}_{ik} + \beta_8 \text{Lideratge}_{ik} + \beta_9 \text{Solució problemes}_{ik} + \beta_{10} \text{Preses decisions}_{ik} + \beta_{11} \text{Pensament crític}_{ik} + \beta_{12} \text{Creativitat}_{ik} + \beta_{13} \text{Gestió}_{ik} + \beta_{14} \text{Habilitats documentació}_{ik} + \beta_{15} \text{Idiomes}_{ik} + \beta_{16} \text{Informàtica}_{ik} + \beta_{17k} \text{Promoció}_{ik} + \beta_{18} \text{Continua estudis}_{ik} + \varepsilon_{ik}$$

Es considera com a primer nivell d'anàlisi l'individu i com a segon nivell d'anàlisi la subàrea de l'estudi cursat tot introduint efectes aleatoris en el terme basal (β_{0k}) i en alguna de les variables explicatives (sexe, àmbit i promoció).

La resta de variables explicatives introduïdes en el model com a efectes fixos són: l'avaluació de la formació rebuda a la universitat en les catorze competències que preveu l'enquesta i la variable categòrica sobre la continuació o no dels estudis per part dels estudiants enquestats.

Pel que fa la **FORMACIÓ REBUDA EN COMPETÈNCIES** a la universitat, resulta que les variabilitats provocades en l'ICO tenen un impacte molt menor que les provocades per la resta de variables explicatives introduïdes, especialment pel que fa a l'àmbit, la promoció i el sexe. En algun cas, fins i tot s'obtenen valors negatius que indiquen una menor qualitat de l'ocupació entre els qui manifesten una valoració més alta de la formació rebuda en la competència en qüestió.

Les **SUBÀREES D'ESTUDI** que superen el valor basal mig en l'ICO són:

- **Geografia i Història**
- **ADE/ECO**
- **Empresarials**
- **Publicitat i comunicació**
- **Biblioteconomia i documentació**
- **Pedagogia i**
- **Enginyeria tècnica industrial.**

I el superen de manera més destacada

- **Dret;**
- **Ciències Polítiques;**
- **Arquitectura;**
- **Enginyeria tècnica,**
- **Topografia i obres públiques;**
- **Enginyeria de camins, canals i ports;**
- **Enginyeria naval;**
- **Enginyeria industrial i**
- **Enginyeria tècnica informàtica.**

Pel que fa al **GÈNERE**, s'observa un efecte positiu de la condició d'home sobre la qualitat de l'ocupació en totes les subàrees.

Les subàrees on aquesta característica més s'evidencia són les següents:

- filologia anglesa i alemanya;
- empresarials;
- dret;
- diploma de relacions laborals;
- ciències polítiques;
- física i matemàtiques;
- medicina,
- arquitectura;
- topografia i obres públiques;
- enginyeria de camins, canals i ports;
- enginyeria naval;
- enginyeria tècnica industrial;
- enginyeria industrial;
- enginyeria tècnica agrícola i forestal i
- enginyeria agrònoma i forestal.

Quant a l'ÀMBIT LABORAL es detecta que, en general, treballar en el sector privat té un efecte més positiu sobre l'ICO que fer-ho al sector públic

Subàrees en les que treballar en l'àmbit públic té un efecte superior que el fet de treballar al sector privat.

- geografia i història;
- ciències polítiques;
- publicitat i comunicació i
- pedagogia

Subàrees en les que treballar en l'àmbit privat té un impacte positiu major sobre l'ICO:

- filologia i humanitats; filologia anglesa i alemanya; filologia clàssica;
- belles arts;
- ADE/ECO; relacions laborals,
- psicologia,
- química; biologia i ciències ambientals,
- física i matemàtiques
- òptica i optometria;
- ciència i tecnologia dels aliments i
- farmàcia;
- topografia i obres públiques;
- enginyeria industrial; enginyeria informàtica, electrònica i telecomunicació; enginyeria tècnica agrícola i forestal i enginyeria agrònoma i forestal.

Pel que fa a la **CONTINUACIÓ DELS ESTUDIS** després de la carrera, s'observa que

fer cursos d'especialització significa un lleuger decrement en l'ICO respecte a no fer-los;

però que **fer estudis de llicenciatura o postgraus, màsters o doctorats comporta un increment respecte el fet de no haver cursat cap altre tipus d'estudis.**

Pel que fa a la **PROMOCIÓ**, es constata un **efecte positiu per a aquesta variable per a la promoció 2004** en totes les àrees, probablement degut al cicle expansiu de l'economia catalana en els anys previs a l'any 2008 i que ha provocat una millora sensible en la qualitat ocupacional dels graduats universitaris.

Les subàrees a on més es constata aquest efecte són:

- **geografia i història**
- **filologia i humanitats; filologia catalana; filol. anglesa i alemanya; filol. clàssica;**
- **belles arts**
- **publicitat i comunicació**
- **psicologia; pedagogia**
- **mestres i educació social**
- **turisme**
- **química**
- **òptica i optometria**
- **medicina**
- **ciència i tecnologia dels aliments**
- **farmàcia i**
- **veterinària.**

CONCLUSIONS

- 1. La titulació és el primer factor explicatiu dels resultats d'inserció.**
- 2. Discreta influència de les competències de capital humà sobre la qualitat de l'ocupació.**
- 3. Dèficit percebut de la formació de competències, però correlació positiva entre qualitat ocupacional i dèficit: a millor feina més valoració del dèficit.**
- 4. Continuació dels estudis com a estratègia de millora de l'ocupabilitat.**
- 5. Massa aviat per apreciar canvis en el model formatiu universitari basat en competències. (Etapla de transició)**

PROPOSTES ...

... Necessitat d'introduir elements formatius que aportin valor de mercat a les titulacions menys valorades (Millorar el perfil de titulació):

- Incrementar tecnologies de la informació i comunicació**
- Fomentar sinergies entre estudiants de diferents titulacions amb projectes de desenvolupament conjunts**
- Estimular la participació de professionals externs en la formació universitària**
- Establir plans de mentorització.**
- ...**